

Polsko na hraně pravicové diktatury? Co stojí za sporem o „lex Tusk“

- CZ24 News | 16. června 2023

POLSKO: Ze zpravodajství českých i světových médií by se mohlo zdát, že náš severní soused se potácí na hraně pravicové diktatury. „Demokracie v Polsku prožívá smrtelnou agonii,“ tvrdil titulek na serveru Novinky.cz. „Polsko není přítelem, jak si Západ myslí,“ byl název komentáře v The New York Times. „Polsko má zákon, kterým může trestat opozici. Čistá putináda, píší média,“ hlásaly Seznam Zprávy. „Polsko: statisíce pochodovaly proti pravicové populistické vládě,“ psal The Guardian.

Všechny titulky se týkaly nového zákona přezdívaného „lex Tusk“. Ten údajně připravila vládnoucí strana Právo a spravedlnost, aby znemožnila předákovi opozice Donaldu Tuskovi kandidovat v listopadových volbách. Celé je to samozřejmě složitější.

Polsko není krůček od autoritářského režimu. V takové zemi by asi stěží mohla opozice pořádat obří demonstraci, které se účastnilo 300 tisíc až půl milionu lidí, to podle toho, koho se ptáte. Je také nepravděpodobné, že by vláda dovolila, aby sporný zákon přezkoumal ústavní soud. Či že by zařadila zpátečku a nejkontroverznější části zákona se chystala odstranit. Polský veřejný život je bouřlivější než ten český, společnost snad ještě víc rozdělená a ani jeden ze dvou táborů se neštítí používat pochybné metody. To však neznamená, že svoboda v Polsku je ohrožena.

Lex Tusk se oficiálně jmenuje zákon o státním výboru pro vyšetřování ruských vlivů na vnitřní bezpečnost Polské republiky v letech 2007 až 2022. Je potřeba přiznat, že jde o mimořádně špatný zákon. Zřizuje devítičlennou vyšetřovací komisi, jež má prověřit ruský vliv v Polsku ve vymezených letech. Ta bude zároveň sloužit jako de facto soud. Nejtvrdší trest, jaký může uložit, je desetiletý zákaz působení ve funkcích, které nakládají s veřejnými prostředky.

Čili není pravda, že komise může Tuskovi zamezit kandidovat, tuto pravomoc nemá, teoreticky mu však může zabránit ujmout se funkce premiéra či ministra. Výbor se může dožadovat prolomení profesních tajemství, například lékařského či advokátního, může nahlížet do tajných spisů a může zasedat v neveřejném režimu. Další možné tresty jsou odebrání bezpečnostní prověrky nebo práva na zbraň. Proti rozhodnutí výboru se lze odvolat ke správnímu soudu.

[ZDROJ](#)